

Semblança de

Jaume Mercadé i Vergés

per Joan Cuscó i Aymami

En Jaume Mercadé és un home que fa honor al seu cognom: ha assolit crear-se un historial tan ple que en té per donar i per vendre. Val a dir que possiblement no s'hi farà ric, però sí que s'enriqueix de valors morals els quals no es desvaloren com tants d'altres que només tenen aparença aurífera.

En Mercadé és un home actiu, dreturer. Ah! i en la seva drecera mai no haurà trepitjat a altri -ni tan sols a una formiga. Això té un mèrit gran, d'aquells que n'entren pocs en un quilo...

Apropem-nos a ell.

Entre els nord-americans que han assolit l'èxit, és normal que expliquin que abans de tot havien venut diaris pels carrers o havien fregat plats en algun restaurant de bona o mala mort. Jaume Mercadé, mediterrani ell -de sang i fetge- també pot presentar i donar una llarga relació d'activitats diverses. Encara que sigui per curiositat, no ens volem estalviar de recordar-les. Anoteu, si us plau: administratiu, dissenyador i teòric tèxtil, dibuixant, ninotaire, pintor, representant de comerç, operador cinematogràfic, futbolista, músic, actor teatral, compositor, conferenciant, comentarista i publicista d'art...

Ha tingut càrrecs en algunes juntes d'entitats com ara a l'Acadèmia de Belles Arts, a les Agrupacions Narcís Gi-

ralt, al Museu d'Art, al Museu d'Història, a l'Agrupació Excursionista Terra i Mar...

A més a més ha dedicat temps al col·leccionisme. És numismàtic; també posseeix una col·lecció de catàlegs d'exposicions locals des del 1939; té una bibliofília de llibres d'art i de pintura; guarda tots els llibres editats a Sabadell a partir del 1939; té més de 300 obres d'artistes locals i forans; una discografia que supera de llarg els cinc cents discos i "cassetes" de música clàssica; més de dos mil postals de Catalunya; més d'un miler de revistes d'art; també instruments musicals, ex-libris, ceràmiques i un etcètera amb cua...

-Ets un tastaolletes? -li etzibo davant d'aquest panorama.

-Sí -afirma, acompanyant-se amb una rialla.

Tot això que aquí ho diem en poc espai i amb brevetat, ell hi ha esmerçat tota una vida. Són 65 anys que duu al damunt. Direm que va néixer al barri d'Hostafrancs (del qual n'ha escrit una "petita història" que no s'ha publicat encara) allà l'any 1922, el 6 d'octubre. És Balança.

Ha tingut una vida activa, certament. (És un administratiu al qual no li va el passiu...).

¿I si li preguntés, per exemple, quina

cosa salvaria en cas d'un incendi entre totes les coses que guarda? Fet. S'hi pensa abans de contestar.

-El violí -decideix.

-No salvaries el canari?

-És que no en tinc.

-Ah!

Després d'aquesta exclamació, faig:

-Has pintat un munt de quadres. Recordes quants?

Com que té memòria, bona memòria, diu:

-Més de dos mil cinc-cents.

Ens explica que ha fet unes 30 exposicions individuals, participant en unes 300 de col·lectives. Posseeix alguns premis, distincions, accessits...

Se l'ha anomenat "el pintor de l'Aplec" perquè ha participat en pro de la sardana pintant una obra anualment a cada aplec de la Sardana de Sabadell, des de l'any 1975, que es sorteja. Ha realitzat diferents obres de temes sardanístics en diversos Aplecs de Catalunya.

Ja que entrem a la sardana, fem una rotllana de preguntes i respostes. "Estàs a punt, Jaume?". Ell, diligent, sempre està a punt.

-T'has considerat home frustrat?

-Mai! M'he considerat un home afortunat. Si no he assolit les màximes aspiracions dins el camp de les arts i fins i tot en la mateixa vida, em dono per satisfet amb les satisfaccions espirituals que m'ha donat l'intent de lluitar per arribar-hi. Altrament, qui ho ha aconseguit plenament?

-De totes les coses que has fet, de quina serves un millor record?

-Quan hi ha una diversitat d'activitats és difícil de destriar-ne una com a empremta personal hagi marcat un record a la vida. D'entre les que en servo grata memòria i diré: la creació, l'any 1937, als meus quinze anys, de la S.A.L. (Societat Amics de la Lectura) una mena d'entitat que aplegà quasi un centenar de socis jovenets, que pagant deu cèntims a la setmana ens permetia l'adquisició de llibres que no hauríem pogut obtenir i que en formaren una considerable biblioteca; i el meu pas com a directiu de les "Agrupacions Professionals Narcís Giral", així com de l'"Acadèmia de Belles Arts", malgrat totes les complicacions que en van sortir durant els dotze anys que hi vaig passar de membre de la Junta. En pintura, l'Exposició Experimental Home-

natge a l'obra de Mossèn Geis, i alguns premis dels primitius Concursos de Pintura Ràpida que en els principis dels anys 60 s'organitzaren a Catalunya, i dels quals vaig ésser l'únic participant sabadellenc.

-En recordes, per contra, alguna altra que voldries esborrar?

-No. El passat ja és passat. I com que sempre he actuat amb el cor a la mà, no tinc motius de penediment. Hauré comès molts errors, és clar!... Com que he tocat tantes tecles sempre en sona alguna de malament, però com que ha estat inconscientment, amb la major bona fe, no en sento recança de cap mena.

Des del seu estudi es contempla una munió de teulades d'aquest Sabadell que ell duu al cor i a la pell.

-Tu, que coneixes per dins i per fora Sabadell, què creus que li sobra i què li falta?

-Li sobren projectes avortats per envegetes i interessos creats, i li manquen realitzacions urgents i imprescindibles d'aquests mateixos i molts altres projectes a designar per un major progrés i evolució de la nostra ciutat.

-Com veus de salut les iniciatives privades locals en el camp cívico-cultural?

-Pletòriques. Malgrat que sempre es posen pals a les rodes pels detractors de torn, iniciatives tan encomiables com la "Fundació d'Amics de les Arts i de les Lletres", entre altres, en són una bona mostra de la ufana de la intel·lectualitat sabadellenca.

-Creus, tu, que les iniciatives oficials supliran les privades?

-No. Encara que apreciem els esforços oficials que s'efectuen en certs camps (com la elogiabile tasca que es porta a terme als Museus d'Art i d'Història) la mateixa inèrcia, que provoca tenir les espatlles ben cobertes (en el camp econòmic s'entén) fa que els projectes s'anquilosin i s'eternitzin. Seria convenient que el suport oficial es fes més extensiu a aquelles iniciatives privades que bé ho necessiten.

-Com veus el panorama cultural de la ciutat?

-No cauré en el parany de la majoria dels qui tenim ja una certa edat, de tenir el convenciment que els temps passats,

els de la nostra joventut, eren els millors, i que la cultura la vivíem més intensament que la gent d'ara, que la "suporten" més superficialment. No. De cap manera. El món evoluciona. I Sabadell igualment, i amb la ciutat, la cultura. Són uns altres temps i ens hi hem d'emmotllar, sinó som morts. Morts de dins. El panorama que hi entrelluco és esplendorós. Han sorgit, sorgeixen, i sorgiran nous valors amb una vitalitat incontenible que, amb una esplèndida formació, donaran una empenta vigorosa a la cultura de la nostra ciutat. Espera a Sabadell un gran futur.

-Judica, si et plau, els nous valors.

-Puc parlar, si de cas, dels valors dels del món de l'art i més concretament de la pintura, que és més el meu fort -diu, posant les mans damunt dels genolls, tot obrint el pit per a omplir-lo d'aire...- No hi ha dubte que tenim una sèrie de gent (pintors) d'un valor inqüestionable. I moltes promeses que comencen a trepitjar deixant petjada forta, i mostra d'un incipient talent. Però, compte! que l'esnobisme no frustri unes vocacions prometedores. Que la imitació, plagi o rèplica, d'uns forts èxits comercials d'algun jove triomfador mundialment, enlluernin al pintor joveçà endintant-lo a un món dominat pel "marketing", perquè acabarà en un atzucac. Que l'arbre no ocult el bosc. No tot és sublim. Hi ha molta fullaraca. No hi ha altre camí que estudi, estudi i estudi. I treball, treball i treball.

Cal, com en tots els temps, fer-ho així; s'imposarà, naturalment, una forta garbellada. I tots els valors sorgiran espontàniament.

Jaume Mercadé, no cal que us ho digui, és un braç de mar; home ardit, vital. Serva la força de la joventut. Per això cal demanar-li:

-Tens alguns projectes que voldries realitzar?

Ara els ulls, a través de les ulleres, guspiren amb tanta o més intensitat que mai. S'ha fet diana.

-Massa! Una muntanya!... Em preocupa i em sap greu que els innombrables projectes i idees noves que em bullen pel cervell no els podré realitzar per manca de temps material, ja que l'edat no perdona, i hi ha un límit que d'allí no es passa.

-Girem full, Jaume, i toquem fusta. Tu, que has emprat estils i disciplines artístiques, amb quines d'elles et sents més identificat?

Ara adopta una postura més còmoda. (Serà pel tema?).

-Indiscutiblement en la pintura. No hi ha per mi, al món, altra cosa més emocionant i corprendora que posarme al davant d'una tela verge, i endinsar-me en el vertigen dels colors, ritmes, composicions i harmonies. Són uns moments sublims. T'oblides de tot i de tothom. És la febre de la creació. Crec que no hi ha instants comparables en cap altre goig humà. Els que pinten em comprendran bé. Sóc un drogaddicte de la pintura!

També tinc com a hobby -valgui l'expressió- la literatura, però no una literatura d'alts vols o d'erudites esferes. Aquesta m'avorreix. La meua forma d'escriure és natural, casolana, de la mateixa manera que parlem, que sentim, gens sofisticada. No podem fer més del que som. Senzills, humans... Gaudeixo, també, fent ninots i acudits futbolístics per al diari... Igualment m'apassiona la música, i toco una mica el piano, el violí, i la trompeta de pistons... M'agraden les sardanes i tota l'obra popular folklòrica catalana...

Davant d'aquest prolix ventall, hom es queda bocabadat. Però encara vull reblar el clau.

Restaurant

Joan
Maragall, 6 i

Advocat
Cirera, 38
(Plaça del Gas)

Telèfon 725 23 00

SABADELL

-Com que has estat actor, quin paper principal t'hauria agradat d'interpretar en la teva vida?

La seva mirada es torna a il·luminar amb més intensitat. I ens confessa plenament:

-Hauria volgut ser cantant. Cantant d'òpera, naturalment. Ja veus que no m'hi poso per poc. Però Déu no m'ha cridat per aquí. Tinc molt mala veu. Una veu fosca, desagradable, fins i tot cascada. Ho reconec plenament veient els resultats, malgrat els esforços que a vegades he fet, amb una certa il·lusió, quan em dona per cantar. Aquesta veu fou el que m'impedí dedicar-me amb assiduitat al teatre. M'hauria agradat, també, ésser un gran orador, i poder dedicar-me a la política. Però no sóc prou actor per a actuar com a polític, i sóc massa de bona be. Perquè mira que es necessita ser un gran actor i un gran comediant per dedicar-se plenament a la política!

Per si no ho sabíeu us diré que el nostre personatge va emprendre la tasca de catalogar més de cinc cents pintors sabadellencs.

-Creus, tu, que és una xifra, en proporció, difícil de comparar amb alguna altra ciutat?

-Difícilment. L'extraordinària quantitat de pintors sabadellencs que han efectuat exposicions o que han participat en col·lectives, demostra la inquietud que artísticament viu latent en la nostra ciutat, i proporcionalment és en un nivell elevadíssim, com ara París i Barcelona, potser.

-I com valores la seva quantitat amb la seva qualitat?

-Ah! això ja és una altra història. I com a història el temps tindrà cura d'aclarir dubtes i conceptes contradictoris, que ara no estem prou capacitats per a discernir. El garbell del temps és inexorable per a encimbellar obres o autors que en aquest moment poden ésser ocults o oblidats, i en canvi d'alguns intocables segons el criteri actual, qui sap si, temps a venir, ni se'n parlarà... Deixem passar cent anys, i llavors ja en parlarem...

-D'acord: tal dia com avui en tornarem a parlar... (M'he empeltat del seu

"Encara que estigui d'esquena sempre està de cara a la feina..." (Aplec de la Sardana a La Salut - Juliol 1987).

entusiasme i optimisme, cosa que us ho recomano. No deixa d'ésser una bona teràpia...).

***

Per acabar de fer el pes d'aquesta Semblança, li demano que ens faci tres unces d'anècdotes de la seva pròpia mercaderia.

-En una de les sortides col·lectives de pintors pel nostre Vallès, vam apropar-nos a una casa de camp. A prop d'ella hi havia uns pallers, visió bastant insòlita en els nostres temps. Abans de posar-nos a pintar vam demanar a l'amo de la casa si ens deixaria pintar els pallers. El pagès ens va mirar de cap a peus i ens replicà: -"Els pallers?... Home, si voleu pintar les portes de la casa o donar una pintada al carro, que bona falta li fa, encara ho podeu fer, si no m'ho compe-teu massa car, però...els pallers?... Vaja una cosa més bèstia!..."

***

En una altra ocasió que ens trobàvem pintant en un bosc un tema de pins i arbredes, d'impressionants jocs de llum i ombres, de cop va sentir-se una detonació. Per instint de conservació vam tirar-nos, sortosament, a terra... Resulta que un caçador despistat havia disparat creient-se que hi havia alguna "peça"... Després de l'ensurt i aclarit l'equivoc, vaig adonar-me que la meua tela tenia més forats que un colador!...

***

La diada de Sant Lluc, patró dels artistes, cada any commemoràvem la fes-

titivat celebrant una missa a Sant Fèlix, a la qual hi assistia tot el ple de l'Acadèmia de Belles Arts. Després anàvem, en comitiva, a dipositar una corona de llo- rer a la placa de marbre del carrer Vila Cinca, en homenatge al gran mestre.

En una d'aquelles diades tot estava a punt; el secretari Llorenç ja tenia la corona pel col·locarla, però esperàvem el Camil Fàbregas -sempre tan puntual-, l'ànima de la reexida Acadèmia de Belles Arts. De cop va presentar-se tot dient: -"Apa, nois! anem!". -"On?" preguntàrem tots. -"Seguiu-me!..." I tota la comitiva va seguir-lo fins al carrer de darrera, on ens trobàvem amb un enterrament. Tots vam ajuntar-nos al seguiment, a peu, com es feia llavors, acompanyant el difunt o la difunta fins a l'església de la Creu Alta. Vam seguir la cerimònia, vam donar el pèsam als familiars i encara en Camil no ens ha dit qui era el mort...

***

Moltes d'altres podria explicar-nos, però no podem passar de les tres unces que hem taxat al principi d'aquest anecdotari...

RESTAURANT
Euterpe
RAMBLA, 1
SABADELL
T. 725 01 26
PARKING

home / dona

FÈMINA

c/sant quirze, 5 tel. 725 59 50 sabadell 08208

Perfil

És un home feliç. (I duu camisa...).

Esperit inquiet, d'ingeni versàtil.

Enamorat de la B. (Bo, bonic i barat).

Si un prestidigitador pot treure un conill blanc d'un barret de copa alta, ell en trauria un Van Gogh...

Teòric. I pràctic.

O.P.T.I.M.I.S.T.A. (Cent per cent).

Si tots fóssim com ell el món rodaria millor...

Questionari "PROUST"

- El principal tret del meu caràcter?
- Cordial, exageradament optimista, versàtil i molt temperamental.*
- La qualitat que prefereixo en un home?
- Intel·ligència, honradesa i sincera amistat.*
- La qualitat que prefereixo en una dona?
- Feminitat, tendresa, comprensió i amor.*
- Allò que més estimo en els amics?
- Comprensió i fidelitat.*
- El meu principal defecte?
- No saber dir: no, a ningú, cosa que m'ha portat molts problemes.*
- La meua ocupació preferida?
- Pintar, interpretar o oir música, llegir i escriure.*
- El meu somni de benestar?
- Dedicar-me sense preocupacions de cap mena a les ocupacions preferides.*
- Quina fóra la meua pitjor desgràcia?
- La ceguesa i la solitud.*
- Què voldria ser?
- Un gran pintor, un bon músic i un perfecte poeta.*
- On desitjaria viure?
- On visc, al "meu" Sabadell.*

- Quin color prefereixo?
- El color més pagès, el vermell, el de la barretina.*
- Quina flor prefereixo?
- La rosa de Sant Jordi i el crisantem.*
- Quin ocell prefereixo?
- El rossinyol refilant en una verneda, una matinada de maig.*
- Els meus autors preferits en prosa?
- Pla, Ruyra, Rusiñol, Vila Casas, Verne, Jerome K. Jerome, Erkman-Chatrian, etc.*
- Els poetes preferits?
- Verdaguer, Segarra, Carner, Mn. Geis, Arús, Salvat Papasseit, Foix, Espriu...*
- Els herois de ficció?
- Phileas Fogg, Sherlock Holmes, Maigret, L'amic Fritz, el senyor Esteve...*
- Les meves heroïnes de ficció?
- M. Gautier, M. Butterfly, Mimí, Julieta...*
- Els meus compositors preferits?
- Bach, Beethoven, Chopin, Erik Satie, Rodrigo, Falla, Albèiz, Pep Ventura...*
- Els pintors predilectes?
- Picasso, Miró, Mir, Gimeno, Sorolla, Van Gogh, Gauguin, Matisse, Vlaminck, etc.*
- Els meus herois de la vida real?
- Jesús, Van Gogh, Miquel Àngel, Leonardo da Vinci...*
- Les meves heroïnes històriques?
- Joana d'Arc, Bernadette, Maria Curie.*
- Els noms que prefereixo?
- Carolina, Mercè, Núria, Montserrat i Jordi.*
- Què detesto més que res?
- Les injustícies i la crueltat.*
- Quins caràcters històrics menyspreo més?

- Els despòtics, opressors i absolutistes.*
- Quin fet militar admiro més?
- Si es pogués aconseguir: el desarmament integral.*
- Quina reforma admiro més?
- El Cristianisme i l'abolició de l'esclavitud.*
- Quins dons naturals voldria tenir?
- Assolir la màxima creativitat pictòrica, musical i literària.*
- Com m'agradaria morir?
- En plena efervescència creativa.*
- Estat present del meu esperit?
- Sempre inquiet i somniador.*
- Fets que m'inspiren més indulgència?
- Els errors involuntaris.*
- El meu lema?
- "Fer bé sense mirar a qui".*

Com sóc?

- Extrovertit, amic de tothom, actiu, emprendedor, confiat, variable. I bastant irreflexiu.*
- (De no ser-ho ben segur que no faries tant...)*

**LLOBET
FOTOGRAF**

VIA MASSAGUÉ, 12 - TEL. 7251730
SABADELL

FONTSERE

ARTICLES PELL I VIATGE

Sant Quirze, 38
Tel. 725 85 41
SABADELL